

Правління Національного банку України

Р І Ш Е Н Н Я

01 жовтня 2020 року _____

м. Київ

№ _____ 620-рш

Про схвалення Методичних рекомендацій
щодо відображення в бухгалтерському обліку
операцій репо з цінними паперами в банках України

Відповідно до статей 7, 15, 41, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 68 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою забезпечення відображення операцій репо в бухгалтерському обліку в банках України Правління Національного банку України **вирішило**:

1. Схвалити Методичні рекомендації щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій репо з цінними паперами в банках України, що додаються.
2. Департаменту бухгалтерського обліку (Богдан Лукасевич) довести зміст цього рішення до відома банків України для використання в роботі.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника Голови Національного банку України Ярослава Матузку.
4. Рішення набирає чинності з дня його прийняття.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 60

Методичні рекомендації щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій репо з цінними паперами в банках України

I. Загальні положення

1. Ці Методичні рекомендації призначені для надання методологічної підтримки під час розроблення внутрішньої облікової політики банків України за операціями репо з метою їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

2. Ці Методичні рекомендації розроблені відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності на основі принципу превалювання економічної сутності над юридичною формою.

Порядок здійснення операцій банками України з цінними паперами регулюється законодавством України.

3. Терміни, що використовуються в цих Методичних рекомендаціях, уживаються в значеннях, визначених нормативно-правовими, розпорядчими актами Національного банку України та міжнародними стандартами фінансової звітності.

4. Операції з купівлі (продажу) цінних паперів із зворотним їх продажем (купівлею) за фіксованою ціною з одним і тим самим контрагентом відображаються в бухгалтерському обліку як операції репо незалежно від того, одним чи кількома договорами оформлені такі операції.

5. Операція репо відображається в бухгалтерському обліку як наданий (отриманий) кредит під заставу цінних паперів залежно від умов, згідно з якими здійснюється передавання (продаж) цінних паперів і виконання зобов'язань сторонами договору.

6. Кредити, надані (отримані) за операціями репо, відображаються в бухгалтерському обліку за відповідними рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11 вересня 2017 року № 89 (зі змінами) (далі – План рахунків), залежно від виду контрагента та принципів їх оцінки згідно з визначеною категорією.

7. Цінні папери, продані за операціями репо, продовжують обліковуватися на балансі продавця (позичальника) за тими самими рахунками, що були попередньо визначені його обліковою політикою, в звичайному порядку з визнанням процентного доходу, амортизації дисконту/премії, переоцінки, зменшення корисності залежно від категорії оцінки.

8. Процентні доходи (витрати) за операціями репо визнаються з використанням ефективної ставки відсотка.

У розрахунок ефективної ставки відсотка покупець (кредитор) включає грошовий потік від отриманого купона, на який має право відповідно до умов операції репо, якщо виплата купона припадає на період операції репо.

9. Продаж цінних паперів покупцем (кредитором) третій стороні відображається в бухгалтерському обліку на рахунках кредиторської заборгованості за операціями репо, що обліковується за справедливою вартістю через прибуток/збиток.

Кредиторська заборгованість за операціями репо, що виникла в результаті продажу третій стороні та яка обліковується за справедливою вартістю через прибуток/збиток, визнається в тій валюті, у якій здійснюється операція продажу цінних паперів із зворотною купівлею.

10. Приклади застосування методики бухгалтерського обліку операцій репо з цінними паперами в банках України наведено в додатку до цих Методичних рекомендацій.

II. Відображення в бухгалтерському обліку операцій репо покупцем (кредитором)

11. Сума зобов'язання з кредитування на дату здійснення операції репо (у день виникнення зобов'язання з кредитування) відображається покупцем (кредитором) за позабалансовими рахунками такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунок для обліку наданих зобов'язань з кредитування	Контррахунок	На суму наданого зобов'язання

12. Перерахування коштів за операцією репо (надання кредиту) покупцем (кредитором) відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку дебіторської заборгованості, транзитні рахунки	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	На суму перерахованих коштів за операцією репо
2	Рахунки для обліку кредиту, наданого за операцією репо	Рахунки для обліку дебіторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму основного боргу
3	Рахунки для обліку премії/дисконту за кредитом, що наданий за операцією репо	Рахунки для обліку дебіторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму премії
4	Рахунки для обліку дебіторської заборгованості, транзитні рахунки	Рахунки для обліку премії/дисконту за кредитом, що наданий за операцією репо	На суму дисконту
5	Рахунки для обліку премії/дисконту за кредитом, що наданий за операцією репо	Рахунок для обліку доходу під час первісного визнання фінансових активів за вартістю, вищою/нижчою, ніж справедлива	На суму різниці між справедливою вартістю та вартістю за договором (без урахування витрат на операцію), якщо справедлива вартість є вищою, ніж вартість договору
6	Рахунок для обліку витрат під час первісного визнання фінансових активів за вартістю, вищою/нижчою, ніж справедлива	Рахунки для обліку премії/дисконту за кредитом, що наданий за операцією репо	На суму різниці між вартістю за договором (без урахування витрат на операцію) та справедливою вартістю, якщо справедлива вартість є нижчою, ніж вартість договору

13. Витрати на операції за кредитами, що надані за операціями репо, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через

прибутки/збитки, відображаються в бухгалтерському обліку покупцем (кредитором) такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Відповідні рахунки з обліку витрат	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	На суму витрат за операцією репо

14. Витрати на операцію, які впливають на збільшення або зменшення суми дисконту/премії за кредитами, що надані за операціями репо, включаються у вартість кредиту, якщо такий кредит обліковується за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через інший сукупний дохід або за амортизованою собівартістю.

15. Списання суми наданих зобов'язань з кредитування з позабалансових рахунків на дату розрахунку відображається такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Контррахунок	Рахунок для обліку наданих зобов'язань з кредитування	На суму зобов'язання

16. Цінні папери, що придбані за операцією репо, відображаються в бухгалтерському обліку покупцем (кредитором) як отримана застава за позабалансовими рахунками такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку отриманої застави	Контррахунок	На суму справедливої вартості цінних паперів, придбаних за операцією репо

17. Нарахування покупцем (кредитором) процентних доходів за кредитами, що надані за операціями репо, відображається такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку нарахованих процентних доходів за кредитами, що надані за операціями репо	Рахунки для обліку процентних доходів за кредитами, що надані за операціями репо	На суму нарахованих процентів

18. Амортизація дисконту/премії за кредитами, що надані за операцією репо покупцем (кредитором), відображається одночасно з нарахуванням процентів такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку премії/дисконту за кредитами, що надані за операціями репо	Рахунки для обліку процентних доходів за кредитами, що надані за операціями репо	На суму амортизації дисконту
2	Рахунки для обліку процентних доходів за кредитами, що надані за операціями репо	Рахунки для обліку премії/дисконту за кредитами, що надані за операціями репо	На суму амортизації премії

19. Отримання покупцем (кредитором) процентних доходів (купонного доходу) від емітента цінних паперів, якщо за договором операції репо він зобов'язаний передати купон продавцю цінних паперів, відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості за операціями з цінними паперами, транзитні рахунки	На суму сплачених емітентом процентних доходів за купонний період

20. Перерахування покупцем (кредитором) отриманих від емітента процентних доходів (купонний дохід) продавцю цінних паперів (позичальнику) відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості за операціями з цінними паперами, транзитні рахунки	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	На суму процентних доходів за купонний період

21. Отриманий від емітента цінних паперів процентний дохід (купонний дохід) за договором операції репо, виплата якого припадає на період репо, що залишає собі покупець (кредитор), в бухгалтерському обліку відображається такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості за операціями з цінними паперами, транзитні рахунки	На суму отриманих від емітента процентних доходів за купонний період

22. Погашення нарахованих процентних доходів за кредитом, що наданий за операцією репо, за рахунок отримання процентних доходів (купонного доходу) від емітента, на які має право покупець (кредитор) відповідно до умов операції репо, відображається такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості за операціями з цінними паперами, транзитні рахунки	Рахунки для обліку нарахованих процентних доходів	На суму нарахованих процентних доходів за операцією репо

23. Переоцінка кредитів, що надані за операціями репо, які обліковуються за справедливою вартістю, та оціночний резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, що надані за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю або справедливою вартістю через інший сукупний дохід, відображаються в бухгалтерському обліку покупцем (кредитором) відповідно до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21 лютого 2018 року № 14 (зі змінами) (далі – Інструкція № 14).

24. Зворотний продаж цінних паперів за операціями репо (погашення наданого кредиту) відображається в бухгалтерському обліку покупцем (кредитором) проводками, передбаченими Інструкцією № 14, залежно від категорії оцінки кредиту.

25. Списання отриманої застави у вигляді цінних паперів, що придбані за операцією репо, відображається покупцем (кредитором) такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Контррахунок	Рахунки для обліку отриманої застави	На суму справедливої вартості цінних паперів, придбаних за операцією репо

26. Цінні папери, отримані у заставу, списуються покупцем (кредитором) з позабалансових рахунків у разі неповернення позичальником коштів за операцією репо і одночасно відображаються за справедливою вартістю за відповідними балансовими рахунками для обліку цінних паперів залежно від облікової політики та принципів оцінки бухгалтерськими проводками, передбаченими Інструкцією № 14.

27. Продаж пакета цінних паперів на відповідний строк третій стороні (не є операцією репо) покупцем (кредитором) відображається такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку грошових коштів і	Рахунки для обліку кредиторської	На суму справедливої

Продовження таблиці

1	2	3	4
	банківських металів, рахунки клієнтів	заборгованості за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	вартості цінних паперів, проданих за операцією репо
2	Рахунки комісійних витрат за операціями з цінними паперами та інших операційних витрат	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	На суму витрат, понесених за операцією з продажу цінних паперів

28. Переоцінка кредиторської заборгованості покупцем (кредитором) за операціями репо відображається такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунок для обліку кредиторської заборгованості за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	Рахунок для обліку результату від операцій з фінансовими зобов'язаннями, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	У разі уцінки справедливої вартості цінних паперів, проданих третій стороні
2	Рахунок для обліку результату від операцій з фінансовими зобов'язаннями, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	Рахунок для обліку кредиторської заборгованості за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	У разі дооцінки справедливої вартості цінних паперів, проданих третій стороні

29. Купівлю цінних паперів, що були продані третій стороні, для виконання умов зворотного продажу за договором репо покупець (кредитор) відображає такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунок для обліку кредиторської заборгованості за	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів,	На суму справедливої вартості

Продовження таблиці

1	2	3	4
	операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	рахунки клієнтів	придбаних цінних паперів

30. Покупець (кредитор) у разі здійснення операції з продажу цінних паперів третій стороні на умовах репо стає одночасно продавцем (позичальником) та здійснює бухгалтерські проводки відповідно до розділу III цих Методичних рекомендацій.

III. Відображення в бухгалтерському обліку операцій репо продавцем (позичальником)

31. Зобов'язання з отримання коштів за операцією репо продавець (позичальник) відображає за позабалансовими рахунками такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Контррахунок	Рахунок для обліку отриманих зобов'язань з кредитування	На суму отриманого зобов'язання

32. Отримання коштів за операцією репо (отримання кредиту) продавець (позичальник) відображає в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму отриманих коштів за операцією репо
2	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості за кредитними операціями, транзитні рахунки	Рахунки для обліку кредиту, отриманого за операцією репо	На суму основного боргу
3	Рахунки для обліку дисконту/премії за кредитом,	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості за	На суму дисконту з урахуванням витрат на операцію

Продовження таблиці

1	2	3	4
	отриманим за операцією репо	кредитними операціями, транзитні рахунки	
4	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості за кредитними операціями, транзитні рахунки	Рахунки для обліку дисконту/премії за кредитом, отриманим за операцією репо	На суму премії з урахуванням витрат на операцію
5	Рахунки для обліку дисконту/премії за кредитом, отриманим за операцією репо	Рахунок для обліку доходу під час первісного визнання кредиту, отриманого за операцією репо за вартістю, вищою/нижчою, ніж справедлива	На суму різниці між вартістю за договором та справедливою вартістю кредиту
6	Рахунок для обліку витрат під час первісного визнання кредиту, отриманого за операцією репо, за вартістю, вищою/нижчою, ніж справедлива	Рахунки для обліку дисконту/премії за кредитом, отриманим за операцією репо	На різницю між справедливою вартістю кредиту та вартістю за договором

33. Коригування валової балансової вартості цінних паперів продавцем (позичальником) у разі потреби відображається такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку процентних доходів за цінними паперами, які продані за операцією репо	Рахунки для обліку премії/дисконту за цінними паперами	На суму коригування валової балансової вартості цінних паперів, проданих за операцією репо
2	Рахунки для обліку премії/дисконту за цінними паперами	Рахунки для обліку процентних доходів за цінними паперами, які продані за операцією репо	

34. Списання продавцем (позичальником) суми отриманих зобов'язань з кредитування з позабалансових рахунків відображається такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунок для обліку зобов'язання з кредитування, що отримане від банку	Контррахунок	На суму отриманого зобов'язання

35. Балансова вартість цінних паперів, наданих у заставу (проданих за операцією репо), відображається в бухгалтерському обліку за позабалансовими рахунками продавцем (позичальником) такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Контррахунок	Рахунки для обліку наданої застави	На суму балансової вартості цінних паперів, проданих за операцією репо

36. Нарахування процентних доходів за цінними паперами, проданими за операцією репо, відображається продавцем (позичальником) такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку нарахованих процентних доходів за цінними паперами	Рахунки для обліку процентних доходів за цінними паперами	На суму нарахованих процентів за період операції репо

37. Купон за цінними паперами, отриманий від емітента протягом періоду здійснення операції репо, який за умовами операції репо покупець (кредитор) передає продавцю, відображається такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості	На суму отриманих процентів за купонний період
2	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості	Рахунки для обліку нарахованих процентних доходів за цінними паперами	На суму отриманих процентів за купонний період

38. Нарахування процентних витрат за кредитом, отриманим за операцією репо, продавець (позичальник) відображає такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку процентних витрат	Рахунки для обліку нарахованих процентних витрат за операціями репо	На суму нарахованих процентних витрат

39. Амортизація продавцем (позичальником) дисконту/премії за кредитами, що отримані за операцією репо, відображається одночасно з нарахуванням процентних витрат такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку процентних витрат	Рахунки для обліку дисконту/премії за кредитом, отриманим за операцією репо	На суму амортизації дисконту
2	Рахунки для обліку дисконту/премії за кредитом, отриманим за операцією репо	Рахунки для обліку процентних витрат	На суму амортизації премії

40. Продавець (позичальник) на дату погашення купона, який отримує за умовами операції репо покупець (кредитор), виплата якого припадає на період дії репо та який за умовами договору залишається у покупця, відображає в

бухгалтерському обліку погашення нарахованого доходу за цінним папером та нарахованих витрат за отриманим кредитом. Ця операція відображається такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку нарахованих процентних витрат за операціями репо	Рахунки для обліку нарахованих процентних доходів за цінними паперами	На суму купона за цінними паперами

41. Повернення коштів за операцією репо продавцем (позичальником) відображається в бухгалтерському обліку такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку кредиту, отриманого за операцією репо	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму номіналу
2	Рахунки для обліку нарахованих процентних витрат за кредитом, отриманим за операцією репо	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму нарахованих процентів
3	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів	На суму повернення коштів за операцією репо

42. Припинення визнання вартості цінних паперів у балансі в разі неповернення коштів за операцією репо продавцем (позичальником) відображається такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку кредиту, отриманого за операцією репо	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму номіналу кредиту, що отриманий за операцією репо

Продовження таблиці

1	2	3	4
2	Рахунки для обліку нарахованих процентних витрат за кредитом, отриманим за операцією репо	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму нарахованих процентів за кредитом, отриманим за операцією репо
3	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	Рахунки для обліку цінних паперів	На суму номіналу цінних паперів, наданих за операцією репо
4	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	Рахунки для обліку нарахованих доходів за цінними паперами	На суму нарахованих доходів за цінними паперами, наданими за операцією репо
5	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	Рахунки для обліку дисконту/премії	На суму премії
6	Рахунки для обліку дисконту/премії	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму дисконту
7	Рахунки для обліку переоцінки	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	На суму уцінки
8	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості, транзитні рахунки	Рахунки для обліку переоцінки	На суму дооцінки

Результат від такої операції визнається за відповідними рахунками залежно від оцінки, за якою здійснювалося відображення в бухгалтерському обліку цінних паперів у балансі.

43. Списання вартості наданої застави за операцією репо відображається такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунки для обліку наданої застави	Контррахунок	На суму балансової вартості цінних паперів, проданих за операцією репо

Додаток
до Методичних рекомендацій
щодо відображення в бухгалтерському
обліку операцій репо з цінними паперами
в банках України
(пункт 10 розділу I)

Приклади застосування методики бухгалтерського обліку операцій репо з
цінними паперами в банках України

I. Приклад № 1. Продаж пакета облігацій внутрішньої державної позики на умовах зворотного викупу (операція репо), за умовами договору виплата купона протягом періоду операції репо не передбачається

1. Умови прикладу

1. Продавець (позичальник) 26.12.2018 укладає договір про продаж пакета облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) з покупцем (кредитором) на умовах зворотного викупу (репо):

1) пакет ОВДП у кількості 5 000 штук за номіналом 1 000 грн, що становить 5 000 000,00 грн;

2) дата продажу – 30.01.2019;

3) дата зворотного викупу – 31.07.2019;

4) ставка дохідності за ОВДП – 18% річних;

5) номінальна процентна ставка проста за кредитом – 28% річних;

6) база нарахування процентів за кредитом – 30/360, нарахування процентів здійснюється щомісяця, погашення процентів – щомісяця, погашення основної суми боргу – у кінці строку.

2. Пакет ОВДП оцінюється за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході.

Дисконт за цінними паперами на дату операції репо становив 25 000,00 грн.

Сума дооцінки вартості ОВДП становила 50,00 грн на 1 штуку, на весь пакет ОВДП дооцінка становить:

$50,00 \text{ грн} \cdot 5\,000 \text{ штук} = 250\,000,00 \text{ грн.}$

Валова балансова вартість (далі – ВБВ) ОВДП на 30.01.2019 становить:

$5\,000\,000,00 \text{ грн} + 75\,000,00 \text{ грн} - 25\,000,00 \text{ грн} = 5\,050\,000,00 \text{ грн.}$

Нарахований процентний купон за січень 2019 року дорівнює:

$$5\,000\,000,00 \text{ грн} \cdot 0,18 \cdot 1/12 = 75\,000,00 \text{ грн.}$$

Ціна продажу (наданий кредит) становить:

$$5\,000 \text{ шт.} \cdot 1\,050,00 \text{ грн} = 5\,250\,000,00 \text{ грн.}$$

Комісія, сплачена покупцю (кредитору) за надання кредиту в розмірі 0,5% від суми кредиту, становить:

$$5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 0,5\% = 26\,250,00 \text{ грн.}$$

Загальна сума нарахованих процентів за кредитом за весь термін дії угоди становить:

$$5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 6/12 = 735\,000,00 \text{ грн.}$$

Ціна зворотного викупу (сума заборгованості до погашення) становить:

$$5\,250\,000,00 \text{ грн} + 735\,000,00 \text{ грн} = 5\,985\,000,00 \text{ грн.}$$

3. Продавець (позичальник) оцінює кредит, отриманий за операцією репо, за амортизованою собівартістю та обліковує за групою рахунків 162 “Кредити, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю” Плану рахунків.

Виплата купона протягом періоду операції репо за ОВДП не передбачена. Продавець (позичальник) продовжує обліковувати проданий пакет ОВДП за операцією репо на своєму балансі в тому самому порядку, що й до операції репо (нарахування процентних доходів, амортизація дисконту, переоцінка балансової вартості).

2. Розв’язання прикладу. Відображення операцій в обліку на балансі продавця цінних паперів (позичальника)

4. Визначення ВБВ кредиту під час первісного визнання в бухгалтерському обліку. ВБВ становить:

$$5\,250\,000,00 \text{ грн} - 26\,250,00 \text{ грн} = 5\,223\,750,00 \text{ грн.}$$

$$\text{Грошовий потік початковий (далі – ГП}_0\text{)} = 5\,223\,750,00 \text{ грн.}$$

5. Графік потоків грошових коштів (далі – ГП) наведено в таблиці:

Розрахунок ГП на період дії угоди:

$$\text{ГП}_1 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$\text{ГП}_2 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$\text{ГП}_3 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$\text{ГП}_4 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$\text{ГП}_5 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$\text{ГП}_6 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 + 5\,250\,000,00 \text{ грн} = 5\,372\,500,00 \text{ грн}.$$

6. Розрахунок ефективної ставки процента (далі – $I_{\text{еф}}$) здійснюється за допомогою програми для роботи з електронними таблицями Microsoft Office Excel із застосуванням функції внутрішньої норми дохідності (англійською мовою – Internal Rate of Return, або IRR). $I_{\text{еф}}$ становить 2,42387736%.

Норма збитковості (витрат) продавця за отриманим кредитом репо становить 2,42% за місяць, або 33,29% річних.

7. Графік визнання витрат і погашення кредиту наведено в таблиці:

Графік визнання витрат і погашення кредиту

№ з/п	Обліковий період	Валова балансова вартість (на початок періоду)	Визнання витрат			Потік грошових коштів (очікуваний)			Валова балансова вартість (на кінець періоду)	Витратність
			усього	нараховані проценти	амортизація дисконту	основна сума	проценти	усього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	a	b	$c = b \cdot I_{\text{сф}}$	$d = N \cdot j$	$e = c - d$	f	g	$h = d + N_{\text{пог}}$	$i = b_{n-1} + d + e - h$	$k = (c : b) \times 100\%$
2	1	5223750,00	126617,29	122500,00	4117,29	0,00	122500,00	122500,00	5227867,29	2,42387736
3	2	5227867,29	126717,09	122500,00	4217,09	0,00	122500,00	122500,00	5232084,39	2,42387736
4	3	5232084,39	126819,31	122500,00	4319,31	0,00	122500,00	122500,00	5236403,69	2,42387736
5	4	5236403,70	126924,00	122500,00	4424,00	0,00	122500,00	122500,00	5240827,70	2,42387736
6	5	5240827,70	127031,24	122500,00	4531,24	0,00	122500,00	122500,00	5245358,94	2,42387736
7	6	5245358,94	127141,07	122500,00	4641,07	5250000,00	122500,00	5372500,00	0,00	2,42387736
8	Усього		761250,00	735000,00	26250,00	5250000,00	735000,00	5985000,00		

Продовження додатка

8. Відображення суми зобов'язання з кредитування на дату його виникнення здійснюється такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	Контррахунок	9110 “Зобов'язання з кредитування, що отримані від банків”	5 250 000,00 грн

9. Відображення в бухгалтерському обліку отримання кредиту зі сплатою комісії, що є невід'ємною частиною кредиту, кредитору (покупцю цінних паперів) на момент отримання кредиту здійснюється такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1622 “Кредити, що отримані від інших банків за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	5 250 000,00 грн
2	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	26 250,00 грн

10. Списання суми зобов'язання з кредитування на дату розрахунку відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	9110 “Зобов’язання з кредитування, що отримані від банків”	Контррахунок	5 250 000,00 грн

11. Продавець (позичальник) не припиняє визнання цінних паперів на балансі. За позабалансовими рахунками цінні папери визнаються як передані у заставу в сумі їх балансової вартості та відображаються в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	Контррахунок	9510 “Надана застава”	5 300 000,00 грн

12. Обліковий період 1:

1) нарахування процентних витрат за кредитом за лютий 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

Продовження додатка
Продовження таблиці 1

1	2	3	4
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 117,29 грн

2) сплата продавцем (позичальником) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	122 500,00 грн

13. Обліковий період 2:

1) нарахування процентів за кредитом за березень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 217,09 грн

2) сплата продавцем (позичальником) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	122 500,00 грн

14. Обліковий період 3:

1) нарахування процентів за кредитом за квітень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 319,31 грн

2) сплата позичальником суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	122 500,00 грн

15. Обліковий період 4:

1) нарахування процентів за кредитом за травень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 424,00 грн

2) сплата позичальником суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	122 500,00 грн

16. Обліковий період 5:

1) нарахування процентів за кредитом за червень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 531,24 грн

2) сплата позичальником суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	122 500,00 грн

17. Обліковий період 6:

1) нарахування процентів за кредитом за липень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 641,07 грн

2) сплата позичальником суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	122 500,00 грн

18. Погашення основної суми боргу за кредитом станом на 31.07.2019 відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1622 “Кредити, що отримані від інших банків за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1919 “Інша кредиторська заборгованість за операціями з банками”	5 250 000,00 грн
2	1919 “Інша кредиторська заборгованість за операціями з банками”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	5 250 000,00 грн

19. Списання наданої застави в сумі балансової вартості ОВДП, придбаних на умовах зворотного викупу, відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	9510 “Надана застава”	Контррахунок	5 300 000,00 грн

II. Приклад № 2. Продаж пакета ОВДП на умовах зворотного викупу (операція репо), купон за цінним папером за умовами договору на період операції репо належить позичальнику

1. Умови прикладу

1. Продавець (позичальник) 25.01.2019 укладає договір про продаж пакета ОВДП з покупцем (кредитором) на умовах зворотного викупу (репо):

1) пакет ОВДП у кількості 1 000 штук за номіналом 1 000,00 грн, що становить 1 000 000,00 грн;

2) дата продажу – 30.01.2019;

3) дата зворотного викупу – 30.04.2019;

4) ставка дохідності за ОВДП – 18% річних;

5) номінальна процентна ставка проста за кредитом – 28% річних;

б) база нарахування процентів за кредитом – 30/360, нарахування процентів здійснюється щомісяця, погашення процентів – щомісяця, погашення основної суми боргу – у кінці строку.

2. Дисконт за цінними паперами на дату операції репо становив 5 695,01 грн.

Сума дооцінки вартості облігацій становила 50,00 грн на 1 штуку, на весь пакет ОВДП становить:

$50,00 \text{ грн} \cdot 1\ 000 \text{ штук} = 50\ 000,00 \text{ грн.}$

Нарахований процентний купон за січень 2019 року дорівнює:

$1\ 000\ 000,00 \text{ грн} \cdot 0,18 \cdot 1/12 = 15\ 000,00 \text{ грн.}$

ВБВ ОВДП станом на 30.01.2019 становить:

$1\ 000\ 000,00 \text{ грн} - 5\ 695,01 \text{ грн} + 15\ 000,00 \text{ грн} = 1\ 009\ 304,99 \text{ грн.}$

Ціна продажу (наданий кредит) становить 1 050 000,00 грн.

Комісія, сплачена покупцю (кредитору) за надання кредиту, у розмірі 0,3% від суми кредиту, становить 3 150,00 грн.

Загальна сума нарахованих процентів за кредитом за весь термін дії угоди становить:

$1\ 050\ 000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 3/12 = 73\ 500,00 \text{ грн.}$

Ціна зворотного викупу, або сума заборгованості до погашення становить:

$1\ 050\ 000,00 \text{ грн} + 73\ 500,00 \text{ грн} = 1\ 123\ 500,00 \text{ грн.}$

3. Продавець (позичальник) оцінює кредит, отриманий за операцією репо, за амортизованою собівартістю й обліковує за групою рахунків 162 “Кредити, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю” Плану рахунків.

Припустимо, що виплата купона за період операції репо за ОВДП припадає на один із періодів операції репо – 29.03.2019. Дата придбання цінних паперів – 02.07.2018. Дати виплат процентів – 28.09.2018, 31.12.2018, 29.03.2019, 28.06.2019, 30.09.2019, 29.12.2019. Продавець (позичальник) продовжує обліковувати проданий пакет ОВДП за операцією репо на своєму балансі у тому самому порядку, що й до операції репо. Нарухування процентних доходів (купона) здійснюється щомісяця.

Процентний дохід за цінними паперами, який кредитор отримає від емітента станом на 29.03.2019 (період нарахування процентних доходів за цінними паперами 01.02.2019 – 30.04.2019, купонний період – щоквартально) становить:

$1\ 000\ 000,00 \text{ грн} \cdot 18\% \cdot 3/12 = 45\ 000,00 \text{ грн.}$

2. Розв'язання прикладу. Відображення операцій в обліку на балансі продавця цінних паперів (позичальника)

4. Визначення ВБВ кредиту під час первісного визнання в бухгалтерському обліку. ВБВ становить: $1\,050\,000,00 \text{ грн} - 3\,150,00 \text{ грн} = 1\,046\,850,00 \text{ грн}$.
 $ГП_0 = 1\,046\,850,00 \text{ грн}$.

5. Графік ГП наведено в таблиці:

Таблиця

№ з/п	Показники	№ облікового періоду			
		0	1	2	3
1	2	3	4	5	6
1	Дата облікового періоду	30.01.2019	28.02.2019	29.03.2019	30.04.2019
2	Потік грошових коштів	1 046 850,00	-24 500,00	-24 500,00	-1 074 500,00

Розрахунок ГП на період дії угоди:

$$ГП_1 = 1\,050\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 24\,500,00 \text{ грн};$$

$$ГП_2 = 1\,050\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 24\,500,00 \text{ грн};$$

$$ГП_3 = 1\,050\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 + 1\,050\,000,00 \text{ грн} = 1\,074\,500,00 \text{ грн}.$$

6. Розрахунок $I_{\text{еф}}$ здійснюється за допомогою програми для роботи з електронними таблицями Microsoft Office Excel із застосуванням функції внутрішньої норми дохідності (англійською мовою Internal Rate of Return, або IRR). $I_{\text{еф}}$ становить 2,43824899%.

Витратність позичальника за отриманим кредитом репо становить 2,44% за місяць, або 33,52% річних.

7. Графік визнання витрат і погашення кредиту наведено в таблиці:

Графік визнання витрат і погашення кредиту

№ з/п	Обліковий період	Валова балансова вартість (на початок періоду)	Визнання витрат			Потік грошових коштів (очікуваний)			Валова балансова вартість (на кінець періоду)	Витратність
			усього	нараховані проценти	амортизація дисконту	основна сума	проценти	усього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	a	b	$c = b \cdot I_{\text{сф}}$	$d = N \cdot j$	$e = c - d$	f	g	$h = d + N_{\text{пор}}$	$i = b_{n-1} + d + e - h$	$k = (c : b) \times 100\%$
2	1	1046850,00	25524,81	24500,00	1024,81	0,00	24500,00	24500,00	1047874,81	2,43824899
3	2	1047874,81	25549,80	24500,00	1049,80	0,00	24500,00	24500,00	1048924,61	2,43824899
4	3	1048924,61	25575,39	24500,00	1075,39	1050000,00	24500,00	1074500,00	0,00	2,43824899
5	Усього		76650,00	73500,00	3150,00		73500,00			

Продовження додатка

8. Продавець (позичальник) не припиняє визнання цінних паперів на своєму балансі.

9. Графік ГП за цінним папером наведено в таблиці:

Продовження додатка

Таблиця

Графік потоків грошових коштів за цінним папером

№ з/п	Обліковий період	Валова балансова вартість (на початок періоду)	Визнання доходів			Потік грошових коштів (очікуваний)			Валова балансова вартість (на кінець періоду)	Дохідність
			усього	нараховані проценти	амортизація дисконту	основна сума	проценти	усього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	a	b	$c = b \cdot I_{\text{еф}}$	$d = N \cdot j$	$e = c - d$	f	g	$h = d + N_{\text{пор}}$	$i = b_{n-1} + d + e - h$	$k = (c : b) \times 100\%$
2	1	991500,00	15186,28	15000,00	186,28	0,00	0,00	0,00	1006686,28	1,53164702
3	2	1006686,28	15418,88	15000,00	418,88	0,00	0,00	0,00	1022105,16	1,53164702
4	3	1022105,16	15655,04	15000,00	655,04	0,00	45000,00	45000,00	992760,20	1,53164702
5	4	992760,20	15205,58	15000,00	205,58	0,00	0,00	0,00	1007965,79	1,53164702
6	5	1007965,79	15438,48	15000,00	438,48	0,00	0,00	0,00	1023404,26	1,53164702
7	6	1023404,26	15674,94	15000,00	674,94	0,00	45000,00	45000,00	994079,20	1,53164702
8	7	994079,20	15225,78	15000,00	225,78	0,00	0,00	0,00	1009304,99	1,53164702
9	8	1009304,99	15458,99	15000,00	458,99	0,00	0,00	0,00	1024763,98	1,53164702
10	9	1024763,98	15695,77	15000,00	695,77	0,00	45000,00	45000,00	995459,75	1,53164702
11	10	995459,75	15246,93	15000,00	246,93	0,00	0,00	0,00	1010706,68	1,53164702
12	11	1010706,68	15480,46	15000,00	480,46	0,00	0,00	0,00	1026187,13	1,53164702
13	12	1026187,13	15717,56	15000,00	717,56	0,00	45000,00	45000,00	996904,70	1,53164702
14	13	996904,70	15269,06	15000,00	269,06	0,00	0,00	0,00	1012173,76	1,53164702
15	14	1012173,76	15502,93	15000,00	502,93	0,00	0,00	0,00	1027676,69	1,53164702

Продовження додатка
Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
16	15	1027676,69	15740,38	15000,00	740,38	0,00	45000,00	45000,00	998417,07	1,53164702
17	16	998417,07	15292,23	15000,00	292,23	0,00	0,00	0,00	1013709,29	1,53164702
18	17	1013709,29	15526,45	15000,00	526,45	0,00	0,00	0,00	1029235,74	1,53164702
19	18	1029235,74	15764,26	15000,00	764,26	1000000,00	45000,00	1045000,00	0,00	1,53164702
20	Усього		278500,00	270000,00	8500,00		270000,00			

Продовження додатка

10. Сума зобов'язання з кредитування на дату його виникнення відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	Контррахунок	9110 “Зобов'язання з кредитування, що отримані від банків”	1 050 000,00 грн

11. Отримання кредиту зі сплатою комісії кредитору (покупцю цінних паперів), що є невід'ємною частиною кредиту, на момент отримання кредиту відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1622 “Кредити, що отримані від інших банків за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1 050 000,00 грн
2	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	3 150,00 грн

12. Списання суми зобов'язання з кредитування на дату розрахунку відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	9110 “Зобов’язання з кредитування, що отримані від банків”	Контррахунок	1 050 000,00 грн

13. Цінні папери визнаються за позабалансовими рахунками як надані у заставу в сумі їх балансової вартості і відображаються в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	Контррахунок	9510 “Надана застава”	1 059 304,99 грн

14. Обліковий період 1:

1) нарахування процентних витрат за кредитом за лютий 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	24 500,00 грн

Продовження додатка
Продовження таблиці 1

1	2	3	4
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1 024,81 грн

2) сплата продавцем (позичальником) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	24 500,00 грн

3) нарахування процентних доходів за ОВДП, проданими за операцією репо, з одночасною амортизацією дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1408 “Нараховані доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6120 “Процентні доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	15 000,00 грн
2	1406 “Неамортизована премія/дисконт за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6120 “Процентні доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	458,99 грн

4) здійснюється переоцінка цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю (далі – СВ).

Переоцінка станом на кінець першого місяця операції репо становить:

$СВ_1$ (нове котирування) = 1 025 000,00 грн;

результат переоцінки дорівнює різниці нової СВ та балансової вартості (далі – БВ) до переоцінки.

Розрахунок результату переоцінки здійснюється за такою формулою:

$СВ_1 - БВ_{\text{до переоцінки}} = СВ_1 - (БВ_{\text{поч}} + \text{Проценти нараховані} + \text{Амортизація дисконту} - \text{Погашені грошові потоки}) = 1\,025\,000,00 \text{ грн} - (1\,059\,304,99 \text{ грн} + 15\,000,00 \text{ грн} + 458,99 \text{ грн}) = (-49\,763,97) \text{ грн}.$

Результат переоцінки цінних паперів відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця 4

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	6223 “Результат від операцій з цінними паперами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки”	1405 “Переоцінка боргових цінних паперів, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	49 763,97 грн

15. Обліковий період 2:

1) нарахування процентів за кредитом за березень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	24 500,00 грн
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1 049,80 грн

Продовження додатка

2) сплата продавцем (позичальником) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	24 500,00 грн

3) нарахування процентних доходів за ОВДП, проданих за операцією репо, з одночасною амортизацією дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1408 “Нараховані доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6120 “Процентні доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	15 000,00 грн
2	1406 “Неамортизована премія/дисконт за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6120 “Процентні доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	695,77 грн

4) отримання нарахованих процентів від покупця (кредитора) за ОВДП відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 4

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1408 “Нараховані доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	45 000,00 грн

5) здійснюється переоцінка цінних паперів, які оцінюються за СВ.

Переоцінка станом на кінець другого місяця операції репо становитиме:

$СВ_2$ (нове котирування) = 1 023 670,00 грн.

Розрахунок результату переоцінки здійснюється за такою формулою:

$СВ_2 - БВ_{до\ переоцінки} = СВ_2 - (БВ_{поч} + \text{Проценти нараховані} + \text{Амортизація дисконту} - \text{Погашені грошові потоки}) = 1\,023\,670,00\text{ грн} - (1\,025\,000,00\text{ грн} + 15\,000,00\text{ грн} + 695,77\text{ грн} - 45\,000,00\text{ грн}) = 27\,974,23\text{ грн}.$

Результат переоцінки цінних паперів відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 5

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1405 “Переоцінка боргових цінних паперів, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6223 “Результат від операцій з цінними паперами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки”	27 974,23 грн

16. Обліковий період 3:

1) нарахування процентів за кредитом за квітень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	24 500,00 грн
2	7015 “Процентні витрати за кредитами, що отримані від інших банків за операціями репо”	1626 “Неамортизований дисконт/премія за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1 075,39 грн

2) сплата продавцем (позичальником) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1628 “Нараховані витрати за кредитами, що отримані від інших банків, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	24 500,00 грн

3) нарахування процентних доходів за ОВДП, проданих за операцією репо, з одночасною амортизацією дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1408 “Нараховані доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6120 “Процентні доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	15 000,00 грн
2	1406 “Неамортизована премія/дисконт за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6120 “Процентні доходи за борговими цінними паперами, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	246,93 грн

4) здійснюється переоцінка цінних паперів, які оцінюються за СВ.

Переоцінка станом на кінець третього місяця операції репо становитиме:

$СВ_3$ (нове котирування) = 1 021 500,00 грн.

Розрахунок результату переоцінки здійснюється за такою формулою:

$СВ_3 - БВ_{\text{до переоцінки}} = СВ_3 - (БВ_{\text{поч}} + \text{Проценти нараховані} + \text{Амортизація дисконту} - \text{Погашені грошові потоки}) = 1\,021\,500,00 \text{ грн} - (1\,023\,670,00 \text{ грн} + 15\,000,00 \text{ грн} + 246,93 \text{ грн}) = (-17\,416,93) \text{ грн}.$

Результат переоцінки цінних паперів відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця 4

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	6223 “Результат від операцій з цінними паперами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки”	1405 “Переоцінка боргових цінних паперів, що рефінансуються Національним банком України, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	17 416,93 грн

17. Погашення основної суми боргу за кредитом станом на 30.04.2019 відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1622 “Кредити, що отримані від інших банків за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1919 “Інша кредиторська заборгованість за операціями з банками”	1 050 000,00 грн
2	1919 “Інша кредиторська заборгованість за операціями з банками”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1 050 000,00 грн

18. Списання наданої застави в сумі балансової вартості ОВДП відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	9510 “Надана застава”	Контррахунок	1 059 304,98 грн

III. Приклад № 3. Відображення в бухгалтерському обліку операції з купівлі ОВДП на умовах репо з правом подальшого продажу

1. Умови прикладу

1. Покупець (кредитор) 25.01.2019 укладає договір на купівлю пакета ОВДП з продавцем (позичальником) на умовах зворотного викупу (репо) з правом подальшого продажу придбаного пакета ОВДП третій стороні:

1) пакет ОВДП у кількості 5 000 штук за номіналом 1 000,00 грн, що становить 5 000 000,00 грн;

2) дата купівлі пакета ОВДП – 30.01.2019;

3) дата зворотного продажу пакета ОВДП – 31.07.2019;

4) ставка дохідності за ОВДП – 18% річних;

5) номінальна процентна ставка проста за кредитом – 28% річних (ринкова);

6) база нарахування процентів за кредитом – 30/360, нарахування процентів здійснюється щомісяця, погашення процентів – щомісяця, погашення основної суми боргу – у кінці строку.

2. Дисконт за цінними паперами на дату операції репо становив 25 000,00 грн.

Сума дооцінки вартості ОВДП становила 50,00 грн на 1 штуку, на весь пакет ОВДП дооцінка становить:

$50,00 \text{ грн} \cdot 5\,000 \text{ штук} = 250\,000,00 \text{ грн.}$

ВБВ ОВДП станом на 30.01.2019 становить:

$5\,000\,000,00 \text{ грн} + 75\,000,00 \text{ грн} - 25\,000,00 \text{ грн} = 5\,050\,000,00 \text{ грн.}$

Нарахований процентний купон за січень 2019 року дорівнює:

$5\,000\,000,00 \text{ грн} \cdot 0,18 \cdot 1/12 = 75\,000,00 \text{ грн.}$

Ціна купівлі покупцем (кредитором) або виданий кредит становить:

Продовження додатка

$5\ 000\ \text{шт.} \cdot 1\ 050,00\ \text{грн} = 5\ 250\ 000,00\ \text{грн.}$

Комісія, отримана від позичальника за надання кредиту, у розмірі 0,5% від суми кредиту становить 26 250,00 грн.

Загальна сума нарахованих процентів за кредитом за весь термін дії угоди становить:

$5\ 250\ 000,00\ \text{грн} \cdot 28\% \cdot 6/12 = 735\ 000,00\ \text{грн.}$

Загальна сума заборгованості до погашення становить:

$5\ 250\ 000,00\ \text{грн} + 735\ 000,00\ \text{грн} = 5\ 985\ 000,00\ \text{грн.}$

3. Кредит, що наданий за операцією репо, на балансі покупця (кредитора) обліковується за амортизованою собівартістю в групі рахунків 152 “Кредити, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю” Плану рахунків.

У кінці третього місяця (30.04.2019) покупець (кредитор) скористався правом продажу та здійснює продаж пакета ОВДП на строк з 01.05.2019 до 01.07.2019 (два місяці) третій стороні разом із нарахованим купоном за цінними паперами за три місяці (не є операцією репо). Витрати на цю операцію становили 15 490,00 грн.

Припустимо, що виплата купона протягом періоду операції репо за ОВДП не передбачається. Продавець (позичальник) продовжує здійснювати облік проданого пакета ОВДП за операцією репо на своєму балансі в тому самому порядку, як і до операції репо (нарахування процентних доходів, амортизація дисконту, переоцінка балансової вартості).

2. Розв’язання прикладу. Відображення операцій в обліку на балансі покупця цінних паперів (кредитора)

4. Визначення ВБВ кредиту під час первісного визнання в бухгалтерському обліку. ВБВ становить: $5\ 250\ 000,00\ \text{грн} - 26\ 250,00\ \text{грн} = 5\ 223\ 750,00\ \text{грн.}$

$\text{ГП}_0 = (-5\ 223\ 750,00)\ \text{грн.}$

5. Графік ГП наведено в таблиці:

Розрахунок ГП на період дії угоди:

$$ГП_1 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$ГП_2 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$ГП_3 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$ГП_4 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$ГП_5 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 = 122\,500,00 \text{ грн};$$

$$ГП_6 = 5\,250\,000,00 \text{ грн} \cdot 28\% \cdot 30/360 + 5\,250\,000,00 \text{ грн} = 5\,372\,500,00 \text{ грн}.$$

6. Розрахунок $I_{\text{еф}}$ здійснюється за допомогою програми для роботи з електронними таблицями Microsoft Office Excel із застосуванням функції внутрішньої норми дохідності (англійською мовою Internal Rate of Return або IRR). $I_{\text{еф}}$ становить 2,42387736 %.

Дохідність кредитора за наданим кредитом репо становить 2,42% за місяць або 33,30% річних.

7. Графік визнання доходів та погашення кредиту наведено в таблиці:

Продовження додатка
Таблиця

Графік визнання доходів та погашення кредиту

№ з/п	Обліковий період	Валова балансова вартість (на початок періоду)	Визнання доходів			Потік грошових коштів (очікуваний)			Валова балансова вартість (на кінець періоду)	Дохідність
			усього	нараховані проценти	амортизація дисконту	основна сума	проценти	усього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	a	b	$c = b \cdot I_{\text{еф}}$	$d = N \cdot j$	$e = c - d$	f	g	$h = d + N_{\text{пор}}$	$i = b_{n-1} + d + e - h$	$k = (c : b) \times 100\%$
2	1	5223750,00	126617,29	122500,00	4117,29	0,00	122500,00	122500,00	5227867,29	2,42387736
3	2	5227867,29	126717,09	122500,00	4217,09	0,00	122500,00	122500,00	5232084,39	2,42387736
4	3	5232084,39	126819,31	122500,00	4319,31	0,00	122500,00	122500,00	5236403,69	2,42387736
5	4	5236403,70	126924,00	122500,00	4424,00	0,00	122500,00	122500,00	5240827,70	2,42387736
6	5	5240827,70	127031,24	122500,00	4531,24	0,00	122500,00	122500,00	5245358,94	2,42387736
7	6	5245358,94	127141,07	122500,00	4641,07	5250000,00	122500,00	5372500,00	0,00	2,42387736
8	Усього		761250,00	735000,00	26250,00	5250000,00	735000,00	5985000,00		

Продовження додатка

8. Сума зобов'язання з кредитування на дату його виникнення 30.01.2019 відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	9100 “Зобов'язання з кредитування, що надані банкам”	Контрагунок	5 250 000,00 грн

9. Визначення суми очікуваних кредитних збитків (резерву) за зобов'язаннями з кредитування.

Припустимо, що на дату операції ризик настання дефолту за наданим зобов'язанням з кредитування мінімальний. Кредитор відносить зобов'язання до першої стадії зменшення корисності. Сума очікуваних кредитних збитків (далі – ECL) становить 23 300,00 грн.

Відображаємо резерв під очікувані кредитні збитки такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7706 “Відрахування в банківські резерви на покриття ризиків і втрат”	3692 “Резерви за кредитними зобов'язаннями”	23 300,00 грн

10. Надання кредиту зі сплатою продавцем (позичальником) комісії, що є невід'ємною частиною кредиту, на момент видачі кредиту відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1522 “Кредити, що надані іншим банкам, за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1819 “Інша дебіторська заборгованість за операціями з банками”	5 250 000,00 грн
2	1819 “Інша дебіторська заборгованість за операціями з банками”	1526 “Неамортизована премія/дисконт за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	26 250,00 грн
3	1819 “Інша дебіторська заборгованість за операціями з банками”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	5 223 750,00 грн

11. Списання суми зобов'язань з кредитування з позабалансових рахунків на дату розрахунку відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	Контррахунок	9100 “Зобов'язання з кредитування, що надані банкам”	5 250 000,00 грн

12. Списання суми резерву за зобов'язанням з кредитування відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	3692 “Резерви за кредитними зобов’язаннями”	7706 “Відрахування в банківські резерви на покриття ризиків і втрат”	23 300,00 грн

13. Визначення ECL (резерву) за наданим кредитом.

Припустимо, що на дату визнання інструменту ризик настання дефолту за наданим кредитом мінімальний. Кредитор відносить кредит до першої стадії зменшення корисності. ECL становить 35 500,00 грн.

Резерв під очікувані кредитні збитки відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	35 500,00 грн

14. Оприбуткування отриманої застави в сумі балансової вартості ОВДП, придбаних за операціями репо, відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	9500 “Отримана застава”	Контррахунок	5 300 000,00 грн

Продовження додатка

15. Обліковий період 1:

1) нарахування процентів за кредитом за лютий 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	1526 “Неамортизована премія/дисконт за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 117,29 грн

2) отримання покупцем (кредитором) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

Продовження додатка

3) визначення ECL (резерву) та стадії зменшення корисності кредиту.

Припустимо, що на кінець першого періоду ризик настання дефолту за наданим кредитом значно не змінився. Кредитор відносить кредит до першої стадії зменшення корисності. ECL становить 36 100,00 грн.

Коригування в бухгалтерському обліку суми резерву за наданим кредитом, що розраховується як різниця між ECL₁ та початковим сальдо рахунку резерву на дату визнання кредиту, становить:

$$36\ 100,00\ \text{грн} - 35\ 500,00\ \text{грн} = 600,00\ \text{грн}.$$

Резерв під очікувані кредитні збитки відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	600,00 грн

16. Обліковий період 2:

1) нарахування процентів за кредитом за березень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

Продовження додатка
Продовження таблиці 1

1	2	3	4
2	1526 “Неамортизована премія/дисконт за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 217,09 грн

2) отримання покупцем (кредитором) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

3) визначення ECL (резерву) та стадії зменшення корисності кредиту.

Припустимо, що на кінець другого періоду ризик настання дефолту за наданим кредитом значно не змінився. Кредитор відносить кредит до першої стадії зменшення корисності. ECL становить 35 768,00 грн.

Коригування в бухгалтерському обліку суми резерву за наданим кредитом, що розраховується як різниця між ECL₂ та сальдо рахунку резерву на дату такого коригування, становить:

$$35\,768,00 \text{ грн} - 36\,100,00 \text{ грн} = (-332) \text{ грн.}$$

Резерв під очікувані кредитні збитки відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	332,00 грн

17. Обліковий період 3:

1) нарахування процентів за кредитом за квітень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	1526 “Неамортизована премія/дисконт за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 319,31 грн

2) отримання покупцем (кредитором) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

3) визначення ECL (резерву) та стадії зменшення корисності кредиту.

Припустимо, що на кінець третього облікового періоду ризик настання дефолту за наданим кредитом значно зріс, але ознак знецінення немає. Кредитор відносить кредит до другої стадії зменшення корисності. ECL становить 36 800,00 грн.

Коригування в бухгалтерському обліку суми резерву за наданим кредитом, що розраховується як різниця між ECL₃ та сальдо рахунку резерву на дату такого коригування, становить:

$$36\,800,00 \text{ грн} - 35\,768,00 \text{ грн} = 1\,032,00 \text{ грн.}$$

Резерв під очікувані кредитні збитки відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1 032,00 грн

18. Покупець (кредитор) у кінці третього місяця (30.04.2019) скористався правом продажу та здійснює продаж пакета ОВДП на строк з 01.05.2019 до 01.07.2019 (два місяці) третій стороні (не є операцією репо). Витрати на цю операцію становили 15 490,00 грн.

Продовження додатка

Нарахований купонний дохід за три місяці згідно з умовами випуску цінних паперів становить:

$$75\,000,00 \text{ грн} \cdot 3 = 225\,000,00 \text{ грн.}$$

Припустимо, що ціна продажу цінних паперів з урахуванням нарахованого купонного доходу за три місяці становила 5 525 000,00 грн.

Продаж кредитором ОВДП третій стороні відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1912 “Кредиторська заборгованість за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	5 525 000,00 грн
2	7503 “Комісійні витрати за операціями з цінними паперами”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	15 490,00 грн

19. Обліковий період 4:

1) нарахування процентів за кредитом за травень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

Продовження додатка
Продовження таблиці 1

1	2	3	4
2	1526 “Неамортизована премія/дисконт за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 424,00 грн

2) отримання покупцем (кредитором) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

3) визначення ECL (резерву) та стадії зменшення корисності фінансового інструменту.

Припустимо, що на кінець четвертого облікового періоду ризик настання дефолту за наданим кредитом зріс, але ознак знецінення немає. Кредитор відносить кредит до другої стадії зменшення корисності. ECL становить 37 250,00 грн.

Коригування в бухгалтерському обліку суми резерву за наданим кредитом, що розраховується як різниця між ECL₄ та сальдо рахунку резерву на дату такого коригування, становить:

$$37\,250,00 \text{ грн} - 36\,800,00 \text{ грн} = 450,00 \text{ грн.}$$

Резерв під очікувані кредитні збитки відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	450,00 грн

4) здійснюється переоцінка проданих третій стороні цінних паперів. Вартість цінних паперів на ринку становила 5 500 000,00 грн. Переоцінка за таким розрахунком становить:

$5\,500\,000,00 \text{ грн} - (5\,525\,000,00 \text{ грн БВ}_{\text{до переоцінки}} + 75\,000,00 \text{ грн нарахований купон}) = 5\,500\,000,00 \text{ грн} - 5\,600\,000,00 \text{ грн} = (-100\,000) \text{ грн}.$

Відображення уцінки кредиторської заборгованості за операцією репо в бухгалтерському обліку здійснюється такою проводкою:

Таблиця 4

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1912 “Кредиторська заборгованість за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6225 “Результат від операцій з фінансовими зобов’язаннями, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	100 000,00 грн

20. Обліковий період 5:

1) нарахування процентів за кредитом за червень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Продовження додатка
Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн
2	1526 “Неамортизована премія/дисконт за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 531,24 грн

2) отримання покупцем (кредитором) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

3) визначення ECL (резерву) та стадії зменшення корисності кредиту.

Припустимо, що на кінець п'ятого облікового періоду ризик настання дефолту за наданим кредитом зріс, але ознак знецінення немає. Кредитор відносить кредит до другої стадії зменшення корисності. ECL становить 38 900,00 грн.

Продовження додатка

Коригування в бухгалтерському обліку суми резерву за наданим кредитом, що розраховується як різниця між ECL₅ та сальдо рахунку резерву на дату такого коригування, становить:

$$38\,900,00 \text{ грн} - 37\,250,00 \text{ грн} = 1\,650,00 \text{ грн.}$$

Резерв під очікувані кредитні збитки відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	1 650,00 грн

4) здійснюється переоцінка проданих третій стороні цінних паперів. Вартість цінних паперів на ринку становила 5 400 000,00 грн. Переоцінка за таким розрахунком становить:

$$5\,400\,000,00 \text{ грн} - (5\,500\,000,00 \text{ грн БВ}_{\text{до переоцінки}} + 75\,000,00 \text{ грн нарахований купон}) = 5\,400\,000,00 \text{ грн} - 5\,575\,000,00 \text{ грн} = (-175\,000,00) \text{ грн.}$$

Відображення уцінки кредиторської заборгованості за операцією репо в бухгалтерському обліку здійснюється такою проводкою:

Таблиця 4

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1912 “Кредиторська заборгованість за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6225 “Результат від операцій з фінансовими зобов’язаннями, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	175 000,00 грн

21. Обліковий період 6:

Продовження додатка

1) кредитор на початку місяця (01.07.2019) придбає цінні папери за новою СВ 5 200 000,00 грн. Вартість придбання цінних паперів на ринку та результат від придбання відображаються в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1912 “Кредиторська заборгованість за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	5 200 000,00 грн
2	1912 “Кредиторська заборгованість за операціями репо, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	6225 “Результат від операцій з фінансовими зобов’язаннями, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки”	50 000,00 грн

2) нарахування процентів за кредитом за липень 2019 року з одночасним визнанням амортизації дисконту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

Продовження додатка
Продовження таблиці 2

1	2	3	4
2	1526 “Неамортизована премія/дисконт за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	6015 “Процентні доходи за кредитами, що надані іншим банкам за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	4 641,07 грн

3) отримання покупцем (кредитором) суми процентів за користування кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 3

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1528 “Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	122 500,00 грн

4) визначення ECL (резерву) та стадії зменшення корисності кредиту.

Припустимо, що на кінець шостого облікового періоду ризик настання дефолту за наданим кредитом зріс, але ознак знецінення немає. Кредитор відносить кредит до другої стадії зменшення корисності. ECL становить 39 300,00 грн.

Коригування в бухгалтерському обліку суми резерву за наданим кредитом, що розраховується як різниця між ECL₆ та сальдо рахунку резерву на дату такого коригування, становить:

$$39\,300,00 \text{ грн} - 38\,900,00 \text{ грн} = 400,00 \text{ грн.}$$

Резерв під очікувані кредитні збитки відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Продовження додатка
Таблиця 4

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	400,00 грн

22. Погашення основної суми кредиту репо станом на 31.07.2019 (відбувається зворотний продаж цінних паперів) відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

1) списання резерву за погашеним кредитом відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1529 “Резерв за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	7701 “Відрахування в резерви під заборгованість інших банків”	39 300,00 грн

2) погашення кредиту продавцем (позичальником) відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	1200 “Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України”	1522 “Кредити, що надані іншим банкам, за операціями репо, які обліковуються за амортизованою собівартістю”	5 250 000,00 грн

23. Списання отриманої застави в сумі балансової вартості ОВДП, придбаних за операцією репо, відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1	Контррагунок	9500 “Отримана застава”	5 300 000,00 грн